

**PROGRAM EDUKACJI EUROPEJSKIEJ
REALIZOWANY W RAMACH DZIAŁALNOŚCI
SZKOLNEGO KLUBU EUROPEJSKIEGO
„EUROPEJSKA JEDYNKA”**

**„Nie będzie Europy, jeśli nie będzie Europejczyków.
Ale co ukształtuje Europejczyków, jeśli nie wychowanie?
Twierdząc, że wszystko zależy od wychowania twierdzimy,
że wszystko zależy od wychowawców i od informacji, jaką otrzymują...
Albowiem zanim stworzymy Europę, trzeba najpierw stworzyć to, co europejskie.
A to dzieje się najpierw w umysłach”.**

Denis de Rougemont „List otwarty do Europejczyków”

Opracowanie:
Izabela Weichbrodt

I. WSTĘP

Negocjacje w sprawie członkostwa Polski w Unii Europejskiej oraz chęć przystąpienie do krajów „piętnastki” sprawiają, że upowszechnianie wiedzy z zakresu integracji europejskiej stało się nakazem chwili i znaczącym elementem reformy oświatowej. Istotą edukacji europejskiej jest uświadamianie każdemu człowiekowi znaczenia wpajania szacunku do drugiego człowieka, szacunku do dziedzictwa kultury, indywidualnej tradycji i zwyczajów poszczególnych narodów.

Edukacja europejska znalazła swoje znaczące miejsce w procesie oddziaływania pedagogicznego w polskiej szkole. Prawne uregulowania MEN w odniesieniu do nauczania i wychowania w zakresie problematyki europejskiej zostały wprowadzone do każdego etapu kształcenia. Podstawa programowa dla II etapu kształcenia uwzględnia tematykę europejską. Stwarza to uczniom możliwość zdobycia szerokiej wiedzy o Europie i zachodzących w niej zmianach. Daje szansę łatwiejszego dostępu do wiedzy europejskiej i wychowania w demokracji.

Każde dziecko może czuć się Europejczykiem jeśli rozbudzi w sobie ciekawość poznania życia ludzi w innych krajach. Przy okazji zrozumie jak cenna jest znajomość języków obcych. Z czasem zainteresowania u niektórych dzieci przerodzą się w pasję. To czy nasze dzieci będą umiały znaleźć się w nadchodzącej rzeczywistości, a nawet aktywnie ją tworzyć, zależy w dużej mierze od nauczycieli. Pod kierunkiem pedagoga uczniowie, mając określone zajęcia, mądrze i twórczo mogą rozwijać swoje umiejętności, uczyć się odwagi i optymizmu.

Powyższe założenia zainspirowały mnie do napisania programu edukacji europejskiej realizowanego w ramach działalności Szkolnego Klubu Europejskiego „Europejska Jedyńka”.

II. CHARAKTERYSTYKA PROGRAMU

Szkolny Klub Europejski jest jednym ze sposobów dążenia do tak ważnego celu, jakim jest rozwijanie świadomości europejskiej.

Program edukacji europejskiej przeznaczony jest dla uczniów klas IV – VI, będących członkami Szkolnego Klubu Europejskiego „Europejska Jedyńka”. Oparty jest na obowiązującej **Podstawie programowej kształcenia ogólnego**, podanej przez Ministra Edukacji Narodowej w rozporządzeniu z dnia 26 lutego 2002r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół. Dostosowany do potrzeb i możliwości uczniów, rozwija ich zainteresowania. Poprzez zabawę i pracę uczniowie zachęceni są do działania, współtworzenia, dzięki czemu stają się aktywni, mają motywację do nauki i radość z poznawania świata.

W programie znalazły się treści wprowadzające ucznia w zakres wiedzy o Unii Europejskiej oraz krajach członkowskich – ich kulturze, tradycjach, zwyczajach, gospodarce, geografii. Bardzo ważnym elementem programu jest rozwijanie tożsamości europejskiej budowanej na gruncie miłości do „małej” i „dużej” ojczyzny.

W realizacji niniejszego programu korzystać będą z szerokiego wachlarza źródeł informacji: literatury pięknej, książek naukowych, podręczników, encyklopedii, słowników, czasopism, atlasów, programów multimedialnych, internetu. W czasie zajęć stosowane będą różnorodne metody, formy i środki dydaktyczne mające na celu zainteresowanie ucznia tematem oraz włączenia go we wspólne działania.

Program będzie realizowany przez trzy kolejne lata w ramach spotkań pozalekcyjnych. Spotkania odbywać się będą dwa razy w miesiącu.

Program można modyfikować i uzupełniać o dodatkowe treści związane z tematyką europejską.

III. ZAŁOŻENIA I CELE EDUKACYJNE

Ideą przewodnią programu jest wykształcenie ucznia, który będzie posiadał wiedzę o Europie i zachodzących w niej zmianach, będzie znał miejsce Polski w zjednoczonej Europie. Uzyskana przez ucznia wiedza nie będzie wiedzą encyklopedyczną, lecz ma służyć wzbudzeniu zainteresowania edukacją europejską oraz kształtowaniu kreatywnych postaw w procesie zdobywania wiadomości i umiejętności.

CELE OGÓLNE:

- poszerzanie wiedzy z zakresu historii Europy i uzmysławianie konieczności tworzenia bezpiecznego kontynentu zamieszkałego przez ludzi tolerancyjnych i solidarnych;
- poszerzanie wiedzy o państwach Europy, ich geografii, historii, tradycji, kulturze i wzajemnych stosunkach;
- wspieranie integracji Polski z Unią Europejską poprzez przedstawianie korzyści płynących z członkostwa w Unii;
- kształtowanie wśród uczniów postawy „Obywatela Europy” poprzez:
  - wytwarzanie poczucia odpowiedzialności za pokój,
  - prawidłowy rozwój społeczeństw,
  - ochronę środowiska naturalnego,
  - ochronę dziedzictwa kulturowego,
  - poszerzanie horyzontów myślowych (uświadomienie konieczności nauki języków obcych);
- pobudzanie do przedsiębiorczości, kształcenie postaw aktywności i kreatywności wobec nowych wyzwań i problemów Europy

CELE SZCZEGÓŁOWE:

Uczeń:

- podaje definicję Unii Europejskiej,
- wyjaśnia cel powstania Unii Europejskiej,
- rozumie ideę integracji europejskiej,
- poznaje cele i obszary działań Unii Europejskiej,
- zna podstawowe pojęcia związane ze strukturą organizacyjną Unii Europejskiej,
- poznaje instytucje Unii Europejskiej,
- opisuje symbole Unii Europejskiej,
- wymienia państwa członkowskie,
- poszerza wiadomości na temat krajów Unii Europejskiej,
- dostrzega podobieństwa i różnice w językach narodów europejskich,
- zna sylwetki wybitnych twórców polskiej i europejskiej kultury,
- dostrzega związki polskiego dziedzictwa kulturowego z kulturą Europy,
- umie wymienić obyczaje oraz zabytki innych kultur,
- szanuje zwyczaje oraz tradycje,
- przejawia pozytywny stosunek do środowiska naturalnego,
- wskazuje na mapie Europy państwa oraz regiony,
- wyszukuje i gromadzi informacje,
- komunikuje się i korzysta ze środków masowego przekazu,
- prezentuje przygotowane materiały, przekazuje posiadaną wiedzę,
- podejmuje dyskusje,
- czynnie uczestniczy w konkursach, zabawach, grach, inscenizacjach i innych zajęciach,
- zgodnie współpracuje w parze, grupie, zespole.

IV. TREŚCI EDUKACJI EUROPEJSKIEJ

Program edukacji europejskiej podzielony jest na tematy zajęć wprowadzających uczniów w tematykę Unii Europejskiej oraz krajów członkowskich. Zawiera następujące treści:

- etapy powstawania Unii Europejskiej,
- symbole Unii Europejskiej,
- instytucje Unii Europejskiej,
- cele i obszary działań Unii Europejskiej,
- strukturą organizacyjną Unii Europejskiej,
- położenie geograficzne państw członkowskich,
- symbole narodowe,
- elementy historii i kultury państw członkowskich:
  - najciekawsze zabytki,
  - słynne postaci,
  - przysmaki kulinarne,
  - tańce narodowe,
  - legendy,
  - ciekawostki,
- tradycje, święta, zwyczaje i obyczaje krajów członkowskich Unii Europejskiej,
- ciekawostki ze świata fauny i flory,
- istotne gałęzie przemysłu i rolnictwa,
- atrakcje turystyczne wybranych krajów,
- sposoby porozumiewania się – zwroty grzecznościowe,
- kształtowanie postaw patriotycznych.

ZAGADNIENIA DO REALIZACJI:

Unia Europejska

L.p.	Zagadnienia	Zakres treści Uczeń:
1.	Europa – ojczyzną wielu ludzi	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wyjaśnia pojęcia: ojczyzna, kraj, kontynent, emigracja, ▪ wskazuje na mapie państwa europejskie, ▪ wskazuje na mapie najważniejsze góry, rzeki, wyspy, półwyspy, morza, ▪ rozumie korzyści wynikające ze swobodnego przepływu ludzi, towarów, usług
2.	Unia Europejska	<ul style="list-style-type: none"> ▪ prezentuje podstawowe informacje o Europie, ▪ rozumie pojęcie Unii Europejskiej, ▪ wymienia państwa członkowskie, ▪ potrafi wskazać na mapie Europy państwa członkowskie, ▪ przyporządkowuje flagę do danego państwa, ▪ rozpoznaje symbole Unii Europejskiej, ▪ poznaje ojców Zjednoczonej Europy, ▪ korzysta z encyklopedii, atlasów, książek,
3.	Krótką historią Unii Europejskiej	<ul style="list-style-type: none"> ▪ prezentuje podstawowe informacje o Europie, ▪ przedstawia historię Unii Europejskiej, ▪ wymienia najważniejsze instytucje UE, ▪ przedstawia zakres działalności poszczególnych urzędów, ▪ weryfikuje i uzupełnia wiadomości o UE i państwach członkowskich, ▪ korzysta z encyklopedii, atlasów, książek, ▪ pracuje z mapą
4.	Informacje o Unii Europejskiej	<ul style="list-style-type: none"> ▪ postrzega siebie jako obywatela Polski i Unii Europejskiej, ▪ dowiaduje się o religiach mieszkańców Europy, ▪ uświadamia sobie różnorodność kultur narodowych ▪ postrzega wybitnych przedstawicieli kultury i sztuki jako obywateli Europy i świata, ▪ korzysta z encyklopedii, atlasów, książek, ▪ pracuje z mapą

Kraje członkowskie Unii Europejskiej

L.p.	Zagadnienia	Zakres treści Uczeń:
1.	Austria – kraina muzyki i pięknych krajobrazów	<ul style="list-style-type: none"> ▪ zbiera i prezentuje informacje o państwie, ▪ wzbogaca wiadomości na temat Austrii, ▪ poznaje najwybitniejszych twórców austriackich, ▪ słucha muzyki austriackich twórców, ▪ poznaje smaki kuchni austriackiej, ▪ przygotowuje tort i dekoruje go według wzorując się na torcie Sachera, ▪ kształci umiejętność pracy z mapą i wskazuje na niej Austrię, Wiedeń, większe miasta, rzeki, góry
2.	Belgia – kraj rowerów i czekolady	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wskazuje Belgię, jej stolicę, główne rzeki oraz kraje sąsiadujące na mapie Europy, ▪ poznaje pojęcie „kraje Beneluxu”, ▪ bogaci wiedzę o instytucjach UE mających swoją siedzibę w Belgii, ▪ poznaje historię Belgii w skrócie, ▪ dowiaduje się o symbolu Brukseli – „Atomium”, ▪ poznaje ciekawostki kulinarne kraju, ▪ projektują i wycinają papierowe serwetki
3.	Dania – Ojczyzna Hansa Christiana Andersena	<ul style="list-style-type: none"> ▪ określa położenie Danii na mapie Europy, jak również Kopenhagę, kraje sąsiadujące, Grenlandię. ▪ uzasadnia, dlaczego Dania należy do krajów skandynawskich, ▪ poznaje życie i twórczość Andersena, ▪ poznaje dawnych mieszkańców Danii – wikingów, ▪ poznaje największą atrakcję turystyczną – Legoland, ▪ poznaje historię Syrenki kopenhaskiej
4.	Finlandia – Ojczyzna Muminów i Świętego Mikołaja	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wskazuje na mapie Europy: Półwysep Skandynawski, Finlandię, Helsinki, fińskie jeziora, kraje sąsiadujące, ▪ utożsamia Finlandię z Krainą Tysiąca Jezior,

		<ul style="list-style-type: none"> ▪ bogaci wiadomości o faunie i florze Finlandii, ▪ dowiadyuje się o nocy i zorzy polarnej, saunie fińskiej, latarniach morskich, najdokładniejszym zegarze, ▪ dzieli się wiedzą o Świętym Mikołaju, ▪ redaguje list do Świętego Mikołaja, ▪ słucha fragmentu utworu „Zima Muminków”, ▪ lepi z plasteliny Muminki
5.	Francja – kraj wspaniałych budowli, mody i dobrej kuchni	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wskazuje na mapie Europy Francję, jej stolicę, Loarę, ważniejsze miasta i kraje sąsiadujące, ▪ prezentuje wypowiedzi o zabytkach, ważnych postaciach i przysmakach kuchni francuskiej, ▪ wymienia budowle będące symbolem Francji: Wieża Eiffla, Łuk Tryumfalny, liczne zamki, pałace, katedry, ogrody zbudowane wzdłuż największych francuskich rzek – Loary i Sekwany, np. Norte Dame, Luwr, Wersal, Pałac Elizejski, ▪ zna Paryż jako stolicę mody światowej, ▪ koloruje tradycyjny strój francuski, ▪ projektuje nowoczesny strój na spacer po Polach Elizejskich
6.	Grecja – kolebką kultury śródziemnomorskiej	<ul style="list-style-type: none"> ▪ określa położenie geograficzne Grecji, ▪ wymienia bogów oraz mędrców greckich, ▪ poszerza wiedzę na temat starożytnych i nowoczesnych igrzysk olimpijskich, ▪ określa walory turystyczne Grecji, ▪ słucha utworu „Grek Zorba”, ▪ improwizuje powyższy taniec, ▪ bogaci wiadomości o kuchni greckiej, ▪ przygotowuje typową sałatkę grecką (praca w grupach)
7.	Wyprawa do słonecznej Hiszpanii	<ul style="list-style-type: none"> ▪ zna elementy kultury hiszpańskiej, ▪ wskazuje na mapie Europy położenie geograficzne kraju i odczytuje z mapy podstawowe informacje o Hiszpanii, ▪ poznaje historię Hiszpanii oraz charakterystyczne dla niej symbole,

		<ul style="list-style-type: none"> ▪ poznaje korzenie „święta byków”, ▪ poznaje nazwiska słynnych Hiszpanów, ▪ przygotowuje pracę plastyczną przedstawiającą tancerkę flamenco, ▪ uczestniczy w zabawie ruchowej „Corrida”
8.	Holandia – kraj wiatraków i pól kwitnących tulipanów	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wskazuje Holandię, jej stolicę, główne rzeki oraz kraje sąsiadujące na mapie Europy, ▪ omawia warunki przyrodnicze Holandii (walkę Holendrów z morzem), ▪ poszerza wiadomości na temat stolicy kraju – Amsterdamu, ▪ wymienia informacje na temat malarzy holenderskich, ▪ poznaje symbole Holandii, ▪ koloruje rysunki przedstawiające symbole Holandii: tulipany, wiatraki, chodaki, ▪ wykonuje tulipana techniką origami
9.	Irlandia – zielona wyspa	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wskazuje na mapie Europy Irlandię i jej stolicę, ▪ pogłębia informacje o środowisku naturalnym Irlandii oraz przemyśle, ▪ poznaje ciekawe miejsca zielonej wyspy, ▪ przyswaja wiadomości na temat kultury i obrzędów irlandzkich (święta celtyckie), ▪ zapoznaje się z legendą o św. Patryku, ▪ poznaje symbole Irlandii, ▪ prezentuje informacje o Księdze Rekordów Guinnessa, ▪ podaje propozycje dotyczące bicia rekordów
10.	Luksemburg – małe księstwo w Europie	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wskazuje na mapie Europy Luksemburg, jego stolicę, główne rzeki i kraje sąsiadujące, ▪ poznaje legendę o „Syrence Melusinie” i przygotowuje pracę plastyczną, ▪ dowiaduje się, że miasto Luksemburg zostało umieszczone przez UNESCO na liście światowych dziedzictw kultury, ▪ poznaje instytucje unijne znajdujące się na terenie państwa Luksemburg, ▪ bogaci wiedzę o kraju Roberta Schumana – twórcy zjednoczonej Europy, ▪ poznaje piękno doliny Mozeli – maluje pejzaż

11.	Niemcy – kraj baśni i porządku	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wskazuje na mapie Europy Niemcy, stolicę Niemiec, rzeki: Ren, Łabę, państwa sąsiadujące, ▪ przygotowuje wystawkę wydań różnych książek braci Grimm oraz słucha wybranej bajki, ▪ poznaje zwyczaj obdarowywania uczniów klas pierwszych prezentem z okazji rozpoczęcia nauki, ▪ poznaje nazwiska i utwory słynnych niemieckich kompozytorów, ▪ przegląda ilustracje z zamkami oraz dowiaduje się ciekawostek na temat naszych sąsiadów (wynalezienie druku, autostrady, zwyczaj ubierania choinki, przemysł samochodowy, biała porcelana) , ▪ przygotowuje model wybranego samochodu z kartonu (praca w grupach)
12.	Portugalia - kraj odkrywców	<ul style="list-style-type: none"> ▪ dokonuje analizy położenia Portugalii na mapie Europy, ▪ poszerza wiadomości o historii kraju (głównie wyprawy morskie), ▪ poznaje największych żeglarzy portugalskich: Vasco da Gama, Ferdynand Magellan, ▪ poznaje portugalską sztukę – styl manueliński, ▪ poznaje legendę związaną z symbolem Portugalii i wykonuje pracę plastyczną przedstawiającą koguta, ▪ kształci umiejętność pracy z mapą i wskazuje na niej Portugalię
13.	Szwecja – północna część Europy	<ul style="list-style-type: none"> ▪ zbiera i prezentuje informacje o państwie, ▪ wzbogaca wiadomości o Alfredzie Noblu i Astrid Lindgren, ▪ wskazuje na mapie Europy: Półwysep Skandynawski, Szwecję, stolicę kraju, większe miasta, kraje sąsiadujące i koło podbiegunowe północne, ▪ poznaje charakterystyczne rytmiczne śpiewanie – „joikowanie”, ▪ otrzymuje wyjaśnienie istoty „szwedzkiego stołu”

14.	Wielka Brytania – kraj tradycji i wspaniałej historii	<ul style="list-style-type: none"> ▪ odczytuje z mapy politycznej Europy podstawowe informacje o Wielkiej Brytanii, ▪ wypowiada się na temat historii, kultury oraz położenia geograficznego Wielkiej Brytanii, ▪ opowiada o atrakcjach Londynu – Zamku Windsor, Pałacu Buckingham, Big Bena, słynnej twierdzy Tower, katedry świętego Pawła, Tower Bridge, ▪ poszerza wiadomości o legendy związane z Wielką Brytanią np. o Robin Hoodzie, Rycerzach Okrągłego Stołu, itp., ▪ słucha utworów słynnych brytyjskich wykonawców, m.in.: The Beatles, Elton John, Spice Girls, Robie Williams oraz innych, ▪ wykonuje koronę królewską i ozdabia ją według własnego pomysłu
15.	Włochy – kraina wspaniałości	<ul style="list-style-type: none"> ▪ zbiera i prezentuje informacje o państwie, ▪ wzbogaca wiadomości na temat zabytków Włoch, ▪ poznaje miasta: Rzym, Mediolan, Wenecja, Piza oraz charakterystyczne dla każdego z nich symbole, ▪ poznaje legendę Rzymu, ▪ zbiera informacje na temat: Michała Anioła, Luciano Pavarottiego i Leonarda da Vinci, ▪ wysłuchuje fragmentu muzyki operowej, ▪ poznaje najmniejsze państwo leżące na terenie Włoch – siedzibę papieża, ▪ poznaje smaki kuchni włoskiej (wyjście do pizzerii po zajęciach klubu), ▪ prezentuje informacje o najpopularniejszym sporcie we Włoszech oraz klubach sportowych, ▪ kształci umiejętność pracy z mapą i wskazuje na niej półwysep Apeniński, wyspy: Sycylię i Sycylię, Rzym, większe miasta, wulkany, najwyższy szczyt Mont Blanc oraz kraje sąsiadujące
16.	Wystawka o Wielkiej Brytanii	<ul style="list-style-type: none"> ▪ gromadzi materiały o Wielkiej Brytanii, ▪ gromadzi materiały o święcie Halloween, ▪ wykonuje materiały wykorzystane podczas wystawki, ▪ gromadzi wróżby andrzejkowe do wykorzystania podczas dyskoteki andrzejkowej „W świecie Harry’ego Pottera”

17.	Przygotowanie albumów o państwach „piętnastki”	<ul style="list-style-type: none"> ▪ gromadzi, weryfikuje i uzupełnia wiadomości o państwach członkowskich UE, ▪ korzysta z encyklopedii, atlasów, książek, ▪ korzysta z Internetu i encyklopedii multimedialnych, ▪ przygotowuje album o wybranym państwie członkowskim (praca w grupach) z uwzględnieniem: <ul style="list-style-type: none"> - nazwy kraju, - stolicy, - liczby mieszkańców, - położenia geograficznego - flagi, - ciekawostek, - edukacji, - języka urzędowego, - sławnych ludzi, - miejsc, charakterystycznych budowli, - krótkiej historii, - waluta (przed wprowadzeniem Euro), - potraw, tradycji, świąt, - muzyki, - stroju narodowego, - przemysłu, - środowiska naturalnego.
18.	Karnawał w krajach Unii Europejskiej	<ul style="list-style-type: none"> ▪ poznaje zwyczaje związane z karnawałem, ▪ szuka informacji na temat obchodów karnawału w poszczególnych państwach Unii, ▪ słucha utworów z muzyką hiszpańską, ▪ przygotowuje strój na bal karnawałowy inspirowany kulturą Półwyspu Iberyjskiego, ▪ poznaje zwyczaje związane z karnawałem, ▪ szuka informacji na temat obchodów karnawału w poszczególnych państwach Unii, ▪ poznaje tradycję karnawału weneckiego, ▪ tworzy maskę karnawałową – konkurs na najoryginalniejszą masę karnawałową
19.	Przyjemne z pożytecznym – gry i zabawy	<ul style="list-style-type: none"> ▪ słucha piosenek wybranych zespołów europejskich, ▪ opracowuje choreografię do wybranego utworu (praca w grupach), ▪ prezentuje przygotowany układ taneczny

20.	Szwecja – północna część Europy	<ul style="list-style-type: none"> ▪ zapoznaje się z twórczością Astrid Lindgren, ▪ słucha fragmentu książki „Dzieci z Bullerbyn”, ▪ ogląda filmy nakręcone na podstawie książki Astrid Lindgren: „Dzieci z Bullerbyn” oraz „Pipi”
21.	Przyjemne z pożytecznym – bajki Hansa Christiana Andersena	<ul style="list-style-type: none"> ▪ czyta wybraną przez siebie bajkę, ▪ przygotowuje i prezentuje wybraną bajkę Andersena (praca w grupach), ▪ przygotowuje ilustrację do prezentowanej bajki
22.	Przyjemne z pożytecznym – bajki i filmy	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ogląda bajkę fińską „Muminki”, ▪ ogląda bajkę belgijską „Smurfy”, ▪ ogląda fragment filmu o Harry’ m Potrze

V. PROCEDURY OSIĄGANIA CELÓW

Tematyka edukacji europejskiej powinna sprzyjać wielokierunkowej aktywności dziecka, która ma na celu wspieranie jego rozwoju. Różnorodne formy aktywności przebiegać będą w różnych formach, m.in. poprzez:

- organizowanie spotkań i zajęć pozalekcyjnych o charakterze dydaktycznym i twórczym,
- zbieranie dokumentów mówiących o prawach i zasadach panujących w Europie,
- prezentowanie kultury i życia publicznego w państwach europejskich,
- organizacja i uczestnictwo w spotkaniach, wykładach, konkursach, festynach, debatach, imprezach, wycieczkach, których celem jest upowszechnianie idei zjednoczonej Europy,
- doroczne prezentacje działalności Klubu i obchody Dnia Unii Europejskiej,
- przygotowanie i dystrybucja własnych materiałów informacyjnych i promocyjnych, związanych z celami działalności klubu,
- współpraca z instytucjami pozarządowymi, władzą lokalną oraz władzami oświatowymi, zajmującymi się problematyką europejską,
- współpraca z innymi klubami europejskimi w kraju i za granicą – wymiana doświadczeń na szczeblu uczeń-uczeń, nauczyciel-nauczyciel.

VI. PRZEWIDYWANE OSIĄGNIĘCIA

Członkowie Szkolnego Klubu Europejskiego:

- znają pojęcie Unii Europejskiej,
- wyjaśniają cel powstania UE,
- rozpoznają symbole UE (hymn, flaga, waluta),
- znają nazwy instytucji europejskich i wiedzą czym one się zajmują,
- znają cele i obszary działań Unii Europejskiej,
- przyjmują właściwą postawę podczas odtwarzania i śpiewania hymnu,
- wymieniają państwa członkowskie,
- wskazują na mapie Europy kraje UE,
- wypowiadają się na temat elementów historii i kultury poszczególnych członków Unii Europejskiej,
- wymieniają nazwy charakterystycznych budowli,
- wymieniają nazwiska sławnych ludzi,
- wyliczają specjały kulinarne,
- opowiadają legendy związane z danym krajem,
- odnoszą się z szacunkiem do symboli narodowych,
- uświadamiają sobie potrzebę współpracy między krajami Europy,
- mają większe poczucie odpowiedzialności za środowisko naturalne i dziedzictwo kulturowe,
- rozumieją znaczenie znajomości języków obcych w kontaktach z ludźmi innych krajów,
- mają większą świadomość europejską z jednoczesnym poszanowaniem odrębności narodowej,
- mają poczucie własnej godności a także szacunku dla zachowań i postaw innych,
- wykonują estetycznie, twórczo i dokładnie prace plastyczno-techniczne,
- potrafią dzielić się zdobytą wiedzą z innymi,
- umieją współpracować w grupie.

VII. METODY I FORMY PRACY

Warunkiem realizacji programu jest dobór odpowiednich metod i form. Stosowanie różnorodnych metod pracy rozwija wyobraźnię, umiejętność krytycznego myślenia, analizowania, wartościowania i uogólniania zjawisk, jak również oddziaływania na emocje. Ponadto kształtuje postawę tolerancji, rozwija ciekawość poznawczą i stwarza okazję do działania.

W realizacji programu wykorzystane zostaną następujące metody nauczania:

- podająca – objaśnienie, pogadanka, opowiadanie, opis,
- problemowa – aktywizująca – gry dydaktyczne, burza mózgów, metoda projektu,
- eksponująca – ekspozycja, pokaz połączony z przeżyciem,
- praktyczna – pokaz, ćwiczenia przedmiotowe, metoda przewodniego tekstu.

Formy pracy:

- indywidualna,
- grupowa,
- zbiorowa.

VII. ŚRODKI DYDAKTYCZNE

Realizując cele edukacji europejskiej, należy wybrać odpowiednie środki dydaktyczne. Ich wybór zależy od realizowanych treści, metod kształcenia oraz od możliwości uczniów.

Aby osiągnąć założone cele, w programie wykorzystane zostaną wszelkie źródła informacji:

- literatura piękna,
- książki naukowe,
- podręczniki,
- encyklopedie,
- słowniki,
- czasopisma,
- atlasy,
- programy multimedialne,
- filmy o tematyce europejskiej,
- internet,
- utwory muzyczne.

VIII. EWALUACJA

Ewaluacja ma na celu sprawdzenie efektywności podjętych działań i skuteczności założonych celów. Narzędziami, które pozwolą na przeprowadzenie ewaluacji programu będą:

- obserwacje,
- konkursy, przedsięwzięcia, projekty,
- zadania skierowane do uczniów: testy, karty pracy, wystawki, gazetki ściennie, czasopismo klubowe, albumy.

Po zakończonym cyklu kształcenia zostanie sporządzone sprawozdanie zawierające ocenę programu, wnioski i propozycje przyszłych działań.

Aby sprawdzić, czy realizowany program osiągnął swoje cele planuję jego ewaluację. Ewaluacji będzie podlegała atrakcyjność programu dla uczniów, jego skuteczność oraz stosowane metody pracy.

IX. BIBLIOGRAFIA

1. I. Fechner-Sędzicka, D. Głowczewska, A. Nehring „Poznajemy kraje Unii Europejskiej”, Wyd. AKER Toruń 2003r.
2. I. Fechner-Sędzicka, D. Głowczyńska, „111 zabaw w edukacji europejskiej- edukacja europejska w szkole podstawowej”, Wyd. AKER Toruń 2001r.
3. T. Krynicka-Tarnacka, G. Wnuk, Z. Wojtkowicz, „Moje miejsce w Europie”, Toruń 2001r.
4. M. Mroczkowska, „Podróż za 1 euro. Wszystko o zjednoczonej Europie dla uczniów szkół podstawowych”, ARTE, Warszawa 2003r.

- „Żyjemy i uczymy się w Europie” J. Lisowska, M. Mroczkowska,
- „Uczeń i szkoła w edukacji europejskiej” M. Braun, A. Popiel,
- „Zaczarowana lekcja w Europie” M. Mroczkowska,
- „Unia Europejska – wszystko, co musisz wiedzieć” T. Panfil
- „Poznajemy kraje Unii Europejskiej część I i II” I. Fechner-Sędzicka, D. Sędzicka,
- „Przewodnik, podróże po krajach Unii Europejskiej” J. Domagała,
- „Niezwykłe podróże z Syriuszem po krajach Unii Europejskiej część I i II”
J. Domagała,
- „Odkrywamy Unię Europejską” Kompendium wiedzy, B. Kicińska, I. Łęcka, J. Plit,
F. Plit,
- „Unia Europejska” Atlas, *carta blanca*, red. Prowadzący M. Kucharski